

Titel: VIII.

Citation: "VIII.", i *Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind I. Spalte 1-1476*, s. 521.
Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-g01-shoot-d1e151306/facsimile.pdf> (tilgået 01. juni 2024)

Anvendt udgave: *Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind I. Spalte 1-1476*

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

han for dem, det behandles til Udfrøining. Jeg kunde vel gjerne være glad videre, men for ikke at komme i større Conflict med det, som gaaer at være almindelig antaget, har jeg indbragt mig i mit Forslag til det, der her er udtalt.

Da den tredje Formand mener, at mit Amendement bør være nærmere ved at have Udform, har jeg troet at burde stille det saaledes: at de i Doerensstemmelse med de forhen gjorte Anordninger indbetaltte Hændelser for Friitagelse for Børneplygt blive paa Begjæring af tilbagetrækket, naar den Paagældende i Måhed af nærværende Anordning bliver behandlet til Udfrøining underkastet, forsaavidt Hændelsen er blivende indbetalt forinden Rødgjæringen af Vaccinæren af 10de og 27de Juli 1846.

Justitsministeren: Den tredje Ordfører har citeret nogle Uttringer af mig under den foreløbige Behandling, som han har antaget, ikke være fuldstændig overensstemmende med den rette Mening af det foreslåede Udsket, og jeg skal derfor, for at bidrage, hvad jeg formaaer til Sagens Opklaring, fremad den gaar til Afstemning, tilslutte mig nogle Uttringer, som nærmest komme til at berøre det af tvende høibetværede Rødgjægmænd under No. 3 stillede Forslag. Jeg har under den foreløbige Behandling gjort opmærksom paa, at man fremad bør hvide imellem Friitagelse for Børneplygt, og Friitagelse for Udfrøining. Friitagelse for Børneplygt vil naturligvis for dem, der ere fødte i Mæret 1826, falde bort ved den 4de Paragraph i Udsket, det det hedder: „de, der hidtil have været fritagne for Børneplygt, hvad enten saadan Frihed er grundet paa Høstet eller først senere er erbetret, navnlig ved en Indbetaling af en Hændelse til Rødmilitærhøjskolen eller Sø-Indrøstingshøjskolen, skulle, forsaavidt de ere fødte i Mæret 1826 eller senere, være Børneplygtigen underløjede lige med den hidtilværende værnpligtige Befølsning,“ derimod kan jeg ikke troe, at denne Begjæmselse kan forsaavidt af de Autoriteter, der skulle bringe den i Udsket, underløjede, end at det er den Friitagelse, som hidtil i Doerensstemmelse med de gjældende Anordninger var givet for Udfrøining, hvorved vedkommende værnpligtige uden at blive fritagne for Børneplygt, gik over i en anden Stilling, hvori Børneplygtigen vedblev at paahjælle dem, men som blev fritagne for Udfrøining. Jeg ser vel, at Udsket vilde tale til Høstet for den Anfælselse, som har gjort sig gjældende hos de Rødgjægmænd, der have stillet dette Amendement. Jeg har selv tidligere, som den tredje Ordfører ogsaa rigtig oplyste, henstillet, hvorvidt Forsamlingen maatte finde tilstrækkelig Grund til at opbyrde de for Udfrøiningen gjorte Friitagelser. Jeg troer, at, naar det er Forsamlingens Mening, at disse Friitagelser for Udfrøining, der nærmest angaae saadanne Bønderjæmner, som ved Forældrenes Død erhøide en Gaard i Besiddelse, samt gaardbrugende Gnses Søn, gammel Mandes Søn, fong Mandes Søn og 15-aarig Søgarfsgøds og Rødgjægmænds Søn, der høved, saa vilde dette bedst see, naar det principale Forslag af de tvende Rødgjægmænd blev tiltrædt. Dette Amendement gaar rigtig nok noget videre, det det siger: „de i Mæret 1826 fødte Børneplygtige, der ved den i 1845 afholdte Censur ere enten udsættede af Rødterne eller midlertidigen forbigaaede, blive at behandle ved de foregaaende Censur-Sessioner lige med de hidtil for Børneplygt fritagne Personer fra samme Mæret.“ Naar de nemlig ere udsættede af Rødterne, saa troer jeg ikke, at det er ganske nødvendigt, at de nævnes her; thi de, der blive udsættede, de ere fritagne for Børneplygt og blive altsaa efter Bestemmelsen i § 4 indbragte under Udfrøining; men de midlertidigen forbigaaede, det er dem, der her gjælder om, og, dersom derfor Forsamlingen finder, at disse ligeledes skulle indbrages under Udfrøiningen, saa vil det være nødvendigt for de Autoriteters Stødt, der skulle udføre Anordningen, at dette Amendement tiltrædes og derefter beholder Kraft.

Chr. Christen: Derjom jeg ikke har misforstaaet den tredje Rødgjægmænds for Mæret (Værst), som har han udtrykt sig saaledes, som om Bønderhønden fulde gjælte sig over det af Rødgjægmændene for Mødens 4de og 7de Districi (Migren-Udsket og Værst) ved den første Deel af § 4 stillede Amendement, da der ved at fremme derfor var givet den Løghed til at vide et Slags Velvillighed eller en Jæmskommen maad de andre Stænder. Jeg maa tilstaae, at jeg aldrig er indtrædt i denne Sal med den Tank, at den ene Stænder

fulde komme den anden Stænder imøde paa anden Maade end i hvad der siges til hele Rødteret Gnsen, og jeg troer, at det kunde være Bønderhønden ved at berøre Rødteret de saa Gnsen, som det ved dette Amendements Antagelse vil blive berøvet, og jeg maa af denne Grund komme imod dette Amendement.

End det af den 6te høibetværede Rødgjægmænd (Wibbe) fremstillede Amendement, angaaer, da forekommer dette mig at gaae ud paa at berøre Danmark Rødgjæm nogle 1000 Årnes Kræfter, na midt i Mæret Stænder, og saaledes at ville føre Rødteret nærmere til Mødens Stænder. Af denne Grund kan jeg ikke stemme derfor, men da jeg i det Hele holder Øfentligheden, finder jeg det hensigtsmæssigt, at det fremmed ved Rødgjæm over dette Amendement, og jeg skal derfor tillade mig at opbyrde de Medlemmer, der ere af samme Mening, til at rejse sig.

Formanden: Jeg troer ikke, at Røgen saaledes kan opbyrde til Afstemning, men maalker den tredje Rødgjægmænd et har ment Afstemning.

Chr. Christen: Jeg mente Rødgjæm ved Afstemningen.

Formanden: Ja det kan see i sin Tid, naar det kommer til Afstemning om den heromhandlede Paragraph.

Grundtvig: Det er egentlig kun for at vide, at jeg baade har læst den 4de Paragraph, og at jeg har hørt efter, hvad der er blevet talt derom, at jeg vilde anmarke min forreth ubehydelige Mening om det Spørgsmaal, om enten de Hændelser, som ere erlagte for Friitagelse for Børneplygt, skulle tilbagebetales eller ikke. Men det synes mig, at det dog neppe nu kan være saaledes, som man har forhaaret det, at Rødteret maatte opbyrde sig ved et saadant Brud paa Contractforholdene eller hvad man ellers fulde falde det, saaledes at de, der endogaa have betalt nogle Hundrede Rødgjæm for deres Børn, senere skulle taale at see disse trækkes til Censuren, og blive udsagde til at stille sig i Rødterne. Indtænk ikke er min Samvittighed eller Rødteret sig ikke af den Slags. Det er langt fra, at den først fulde sive Anvendelse, naar det gjælder nogle Penge eller Contractforhold, og jeg finder, at Rødteret Rødteret leverer, og alle Rettigheder, som Rødterne have tilstaaet Høst, maa være lige hellige, og ligesom der kan gives Tilfælde, hvor andre Friitædere og Rettigheder maae vide for det almindelige Bedste, saaledes maa det ligesom være Tilfældet med noget saadant som denne Indbetaling, og jeg skal blot ved denne Løghed erindre om, at under den bestaaende Frihed for Børneplygt, er der ogsaa med Hensyn til mange af dem, der ere fødte under Børneplygt, af deres Fæder blevet anvendt Penge for at de kunne faae Examen ved et Seminarium, eller, hvad der er end mere, ved Universitetet, og at disse da ligesom kunde forlange deres Penge igjen; ialtsald maae de tilstøde, at det ikke var for Studeringsgrund Stødt, men blot for at undgaae Børneplygt, at de saaledes havde anvendt deres Penge.

Forresten skal jeg, hvad jeg er pligtig til, tale et Par Ord om de Rødgjæmforslag, som jeg har stillet ved § 4. Jeg ser nu meget godt, at om jeg endogaa kan i saa Vellyst øpholdt den tredje Forsamling med Forslag til Detning af et calet Ord, som i Grundten hversom giver fra eller til, at Forsamlingen, der meget let kunde tænke, det som kan af, at jeg ogsaa havde gaaet i den første Støde, hvor vi først og sidst oplystes til at rette Stille, og let kunde fristes til at rette lidt paa Gancelli Stilen, som høiligst kunde behøve det. Det er imidlertid iagenlunde denne Friitæls, der har betaget mig denne Gang; men det er, først mig synes, at et galt latinist Ord i en dansk Lov ikke blot er en grov Demmert i Stilen, men ogsaa utaalelig, fordi Røden skal jævidt muligt være tydelig for hele Folket, altsaa ikke blot, først godt Dansk allevegne og i ethvert Tilfælde er meget bedre end det Latin, og, fordi selv det bedste latinske Ord i en dansk Lov altid er paa urette Sted, og heller ikke fordi Talem her er om et slet latinist Ord, thi man kan ligesom lidt gjøre et dansk Ord af et latinist blot ved at sætte et R til, som man, som der staaer i Comedien, kan gjøre et latinist af et dansk ved at sætte us til — det er virkelig ikke blot derfor, men det er, fordi jeg finder det utaalelig, og, fordi det er en stor Grundtæning, som jeg her ender at lægge Forsamlingen paa Hjerte med Hensyn til det saadant Fremmede og Utaalige i vort Dødsfreg.